СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК LI. Ч. 124. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 26. червня 1943. No. 124. Jersey City, N. J., Saturday, June 26, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

Военна Рада Праці Домагається Повороту Всіх Майнерів до Праці

Краєва Военна Рада Праці просить президента Рузвелта зробити все можливе для переведення в життя його директиви з 18. червня майнерській юнії, аби всі майнери вернулися до праці. В четвер 60% страйкуючих майнерів ще не зявилося до праці.

УРЯД БУДЕ РЕКВІРУВАТИ КУКУРУДЗУ

Вонна Адміністрація Харчів постановила реквірувати кукурудзу, аби зломати зріст її цін і поставити край замиканню есенціональних промислів.

У Рєбі, Індіяна, закрилася для браку кукурудзи велика фабрика джину.

ЯК КАЦАПИ ВІДВІДУВАЛИ СОВЄТСЬКУ АМБАСАДУ?

Філядельфійська „Правда" розписалась широко про делеґацію Союза Освобожденія Галицкой і Карпатской Руси, яка дня 3. червня поїхала до Вашінґтону, до совєтської амбасади з меморандумом, виготовленим архієп. Адамом Филиповським і Віктором П. Гладиком, відомими галицькими москвофілами, що продовжують ту баламуту теж і в Америці. Приняв їх там замісць Літвинова, що тепер у Москві, його заступник Андрей Громико, запитавши їх спершу якою мовою хочуть балакати. Делегати, пише „Правда", відповіли — „на русском язике". Тепер тільки цікаво знати, чи такі члени делеґації, як Голод чи Смей дійсно знають російську мову. Та це не важне, бо речником був властиво — архієпископ Адам, що „доказував" послови „історичними датами та мапами", що Червона Русь завжди була „русскою", та що тільки недавно „нинішні українці - самостійники - фашисти почали називати себе українцями, щоби приподобатись німцям". Представник совєтської амбасади, пише „Правда", прислухувався дуже уважно „арґументам архієп. Адама" та взяв меморандум й інші „історичні документи, вказуючі на единство русского народу". Знов Гладик уже говорив від імені „законних представників карпаторусского народу", просячи совєтський уряд і Всеслованський Комітет у Москві, щоб називали карпаторосів „русскими". Теж вручено послови від Общества Русских Братств грамоту „героїні Земли Русской Людмилі Павличенко".

ДВІ УКРАЇНСЬКІ ОРҐАНІЗАЦІЇ В АНГЛІЇ

В Англії, в місті Менчестер, істнують під тою самою адресою (188 CHEETHAM HILL ROAD, MANCAESTER 8, ENGLAND) дві українські орґанізації. Перша — це Український Товариський Клюб (UKRAINIAN SOCIAL CLUB), що складається з українців, що живуть там ще від 1907 року. Головою цього товариства є Б. Панчук (адреса: CAN. R. 107142, CPL. B. PANCHUK, R. A. C. F. OVERSEAS), секретарем И. Лісовський.

Другою орґанізацією є Союз Українських Канадійських Вояків (UKRAINIAN CANADIAN SERVICEMEN'S ASSOCIATION). Головою є тут теж Б. Панчук, а секретарем А. Хриптул. Досі відбулися два зїзди українських вояків. Один на Різдво, другий на Провідну Неділю, на котрому було 75 вояків, а яка сотка заковіле, що буде, а мусіла відложити поїздку через службові обовязки. Адресар товариства начислює досі поверх 600 прізвищ українських вояків в Англії. Товариство відзивається до всіх, що знають про таких вояків, що є в Англії, щоби подавати про них вістку, зокрема, щоби подавати імена тих, що поклали свое життя. Згодом проголоситься по імені всіх вояків з українського роду. До надзірної ради Союзу Українських Вояків належить між іншим і С. Давидович, що перебував довгий час в Злучених Державах, звідки виїхав до Англії на студії.

ЩЕ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ЛЕҐІОН ПІД НІМЦЯМИ

„Нови Сьвят" з 22. червня подає, що німці зачали міняти політику супроти українського селянства, думаючи зеднати собі його земельними наділами. Значить, що касують колхози і надають селянам таким чином від 4 до 7 гектарів землі. Пише за шведською газетою „Тіднінґен", що на весні 1944 року задумують німці наділити ось так один мілion українських селян землею. Далі пише „Нови Сьвят" по відомостям з Лондону, що у Львові находиться Центральна Вербункова Військова Комісія, що має 17 підкомісій „по цілій Малопольщі", які вербують до українського леґіону. У Львові мало зголоситись 3,000 „добровольців", з чого тисяча з старшої молоді. Це все, є на думку цеї газети, початком підготовки до німецького відвороту.

ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА — ЦІЛКОВИТА РУЇНА

В Лондоні не можуть вийти з дива, що сталося з націстською пропаґандою: вона постійно збувала мовчанкою величину шкоди, що її заподіювано німецькій промисловости і людности аліянтськими повітряними налетами і бомбардуваннями, а тепер подає уже „цілу правду". Що більше: німецьке радіо передало враження очевидців, що бачили зруйновану бомбардованням Варшаву та різні совєтські міста і території, як теж і те, що діється в Рурщині, згл. Західній Німеччині, при чому заявили, що руїна, яку бачили в Західній Німеччині не дається навіть порівнати з тою, що її бачили деінде. Те, що діється в Рур, казав інший очевидець через радіо, „переходить людську уяву".

БЕНЕШ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

Дня 22. травня б. р. чехословацький президент, д-р Едвард Бенеш, сказав у Шікаго в розмові з представниками чеських і словацьких орґанізацій між іншим таке:

„Щоб перейти всі наші головні справи, мушу заговорити теж і про Підкарпатську Русь. Хотів би я сказати нашим підкарпатським співпрацівникам, що ішли з нами від початку, що таки проблема Підкарпатської Руси є вже для нас вирішена".

Далі Бенеш заявив, що „союзники вже тепер визнали Підкарпатську Русь за часть республики", себто чехословацької. Але, казав Бенеш далі, найважніше є це, що „головний" союзник, що має у тій справі найбільший голос, рішив цю справу вже „дефінітивно". Тут заявив Бенеш, що є вже щодо цього умова між Чехословаччиною і Совєтами, та що наслідком цеї умови, казав він, „всі наші карпаторускі вояки, що є в Росії, є покликані до нашої чехословацької армії".

ПРОТИ ҐЛЬОРИФІКАЦІЇ РОСІЇ

Ян Лесіньскі, американський конґресмен з польського роду, забираючи голос у справі призначення фондів для Бюра Военних Інформацій, казав, що те Бюро веде проросійську пропаґанду, вихваляючи велич Росії й свободу тамже, а требаб вести таку пропаґанду, казав Лесіньскі, щоб піднести духа тих народів, що є проти Гітлера і з ним боряться, а є в страху, що їх віддасться під владу Сталіна. Лесіньскі каже, що Злучені Держави ніколи не визнали безправних загарбувань і це треба посвійно повторяти. Як легко догадатись, Лесіньскі властиво найбільше заінтересований тут тим, щоб Польща дістала назад східні „креси". Що з цього булаб кривда для українського народу, то це, як виглядає, мало інтересує конґресмена.

ЗБІЛЬШУЮТЬ ПАЙОК КАВИ

Уряд Адміністрації Цін оповістив, що пайок кави буде збільшений. Кавовий значок ч. 21 в пайковій книжочці ч. 1. стане важним з днем 1. липня й сратить вартість 21. липня й буде „вартувати" 1 фунт кави.

МАСОВІ АРЕШТИ В ІТАЛІЇ

Що діється в Італії, пізнати найкраще по тому, що тайна поліція виарештувала до 11,000 осіб, запідозрених в протидержавній акції. Знову фашистська пропаґанда підкресляє, що Англія та Злучені Держави не хочуть замирення з Італією, а тільки її знищення.

ВСІ ВИЗНАЛИ КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

В Канаді всі народні канадійсько-українські орґанізації й церкви заявились за те, щоби підпирати Комітет Українців Канади. Крім католиків і православних, вийшла ще така заява і від евангеликів.

ЯК ТО БУВАЄ З ВИКЛЯТИМИ І СОЮЗНИКАМИ

Ще заки Наполеон напав на Росію його вважали в Росії „ворогом людства, що змагає до знищення християнства, а в церквах кидали на нього анатему". Проте цар Александер I. заключив союз з Наполеоном. Та Наполеонови цей союз не стояв на перешкоді, як йому забажалось незабаром напасти на Росію. Чи не подібне це до історії Сталіна з Гітлером? Таке нагадує „Русское Обозреніе".

НІМЦІ ТВОРЯТЬ ПОЛЬСЬКІ БАТАЛІОНИ

ОНА пода, що „Нови Курієр Варшавскі", що співпрацює з німцями, розпочав кампанію за створення польських батальйонів при німецькій армії для боротьби з Росією.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Надії Треба Доброї, Але не Безосновної

У своїй промові перед зборами стейтових губернаторів у Коломбас, Огайо, подав ґенерал Джордж Маршел, начальник ґенерального штабу американської армії, осторогу, яка на перший погляд може видаватися противорічною.

Почав він з остороги, зверненої до загалу американського народу, остороги перед оптимізмом у справі війни. Супроти цього, що оптимізм це назагал стільки, що добра надія, могло здаватися, що він хоче нас попередити перед поданням нам важкої вістки. Та Маршал такої злої вістки властиво не подав. Що більше, він запевняв губернаторів, що війна певно закінчиться нашою перемогою: ми маємо вже нині виправлених вояків, ми маємо гармати й повзи, літаки й кораблі, і ми дістаємо цього всего в щораз більшій кількости. І ми маємо добрих союзників, котрих сила зростає, тоді як сила ворогів слабне.

Осторога ґенерала Маршела відносилася одначе до думки, що війна скінчиться перемогою дуже скоро. Маршел каже, що ми щойно розмахнулися на добре до війни та що перед нами стоїть ще довга війна з великими битвами.

Чому ґенерал уважав за відповідне сказати таку осторогу перед надіями на скоре закінчення війни, стане ясно по короткій застанові над тим, що сталося би, якби так люди загально дурилися надією на скору перемогу, а така перемога скоро не приходила. Звісно, тоді надія на скору перемогу могла би перемінитися в зневіру не тільки в скору перемогу, але й в перемогу взагалі.

Довкола Будучої Мирової Конференції

Війна ще не покінчена. Але її вислід уже так якби відомий. Ось тому і так важне знати, як буде виглядати майбутня мирова конференція. З цього боку цікаве те, що пише на ту тему в нюйорській ґазеті „Новое Русское Слово" з 15. червня б. р. А. Марґолін, що був свого часу представником У. Н. Р. в Лондоні. Він каже, що передає таке, що відноситься до Східної Европи та щодо чого годяться американські провідні політичні кола, та що мабудь буде принята теж і Обєднаними Державами.

Хтож братиме участь у цій Мировій Конференції?

На це Марґолін відповідає, що ті держави, що були самостійними до нападу на них держав „Осі", окупацій військами С. С. С. Р., чи американсько-британських експедицій. Той принцип буде задержаний на Конференції і відносно територій і границь. Значить, що такі держави як Литва, Естонія чи Латвія матимуть своїх законних представників на Конференції, а такі як Со Совєтська Україна, Совєтська Білорусь, Грузія, Східна Галичина чи Басарабія, офіційних представників не матимуть. Та, каже він далі, це є тільки звичайна формальність. Це цілком не відноситься до цього, як має бути в будуччині, себто, що вона не вирішує, які мають бути будучі границі, які форми влади, та які взаємні відносини між народами суверенними і несуверенними. „Несуверенні народи" не будуть членами Мирової Конференції, але їм призначеться право прислати на Конференцію свої делеґації, які висказалиб, які є їхні бажання щодо державного національного та економічного їхнього життя. Це означає, що не-суверенні народи матимуть право бути вислуханими.

Мирова Конференція, пише далі Марґолін, буде за обмеження суверенности держав всесвітним Законом про загально людські та громадянські права. Це означатиме, що буде можна вмішуватись в внутрішні справи держав, якщо вони нарушуватимуть ось такі загальні постанови.

Конференція, пише далі Марґолін, буде проти нових територіяльних анексій. Зміни границь будуть допускаємі, коли вони ведуть до кращого обєднання існуючих держав у воєнні та цлові союзи, в федерації, чи конференції. Плебісцит буде зарядженний щодо тих територій, до яких зголошують права дві чи більше держав. Ось такий плебісцит, як думають у Вашинґтоні, готов бути переведений в Східній Галичині, в частині Волині, Білорусі, Литви (виленська область), чи теж в Басарабії, а то й в Естонії, Латвії й Литві. Спеціяльно є обговорювана справа Східної Галичини з того боку, що вона ніколи не входила в склад російської імперії, як і з релігійного боку.

При кінці згадує ще А. Марґолін і за мовну проблему, яку департамент стейту бере тепер під увагу, виходячи з того заложення, що в деяких европейських державах мусять бути дві або більше рівнорядних державних мов з огляду на мішане населення. Таке рішення про рівнорядні мови ввійшлоб в Союзну Конституцію. Коли іде про Совєти, каже Марґолін, то там крім російської рівнорядною державною мовою моглаб стати тільки українська мова, а інші народи замалі, щоб їм можна признати таке право.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІТИКА І ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА.

В Монтреалю в Канаді відбувся 28. лютого б. р. „Загальний Зїзд Товариства Польських Техніків в Канаді", на якому вибрано Комітет Святкування 100-ліття Львівської Політехніки". Комітет, як пише польська преса, видав відозву, в якій подає, що Політехніка виховала не тільки польських інжинірів, але „горячих польських патріотів", що теж боролися „за польськість Львова і східних кресів в 1918-20 роках". Кажеться, що це свято матиме тепер особливо велике значіння, коли „приятелі" сумніваються щодо польськости тих земель, хоч „вже минуло 600 років як Казимир Великий остаточно привернув Польщі Львів і Червеньскі городи". Кажеться, що Політехніка дістала найвищі відзначення від вільної Польщі за свою патріотичну роботу. Взивається збирати матеріяли щодо „польськости Львова і східних кресів", щоб їх опублікувати, як теж заповідається, що задумується відбути це свято в одному з канадійських університетів, в Торонто або Монтреалі.

АРМІЯ ВЛАСОВА ПІДЕ НА БАЛКАН

Виходить, що націсти переводять аж на Балкан зорганізовану ними і ген. Власовом „русскую освободительную армію", що мала діяти на бувших „русских" землях, що є тепер під німецькою окупацією. Кажуть, що німці рахують на те, що „русскі" готові перетягнути на свою сторону сербів, вказуючи їм, що „русскі" є по німецькій стороні.